

Případová studie

Téma 03: Územní dimenze a integrované nástroje

Švédsko

EVROPSKÁ UNIE
Fond soudržnosti
Operační program Technická pomoc

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Building a better
working world

Obsah

Seznam zkratk	2
Manažerské shrnutí.....	3
1. Základní charakteristika struktury ESIF	4
2. Zjednodušené schéma implementační struktury	5
3. Odpovědi na evaluační otázky	6
3.1 Přes jaké orgány či aktéry k této alokaci dochází? Jak je zajištěna kvalita plánování a s tím spojená míra decentralizace tohoto strategického plánování? Jaká rizika jsou s tím spojená? Jak je v územní dimenzi uchopen a ukotven partnerský princip?	6
3.2 Jaká témata jsou řešena v rámci územní dimenze a integrovaných nástrojů? Existují témata podporovaná výhradně přes územní dimenzi a integrované nástroje?.....	10
3.3 Jaké jsou faktory úspěchu a bariéry úspěšnosti alokování ESIF prostředků pouze do vybraných území a/nebo prostřednictvím IN?	10
3.4 Jak neefektivněji nastavit územní dimenzi, aby nedošlo k zbytečnému administrativnímu zatížení aktérů implementační struktury ani příjemců a zároveň došlo k transparentnímu čerpání?	12
3.5 Jakým způsobem byly některé prvky územní dimenze včetně IN uplatněny či ukotveny v národní legislativě či v metodickém nastavení ESIF?	13
3.6 Dochází k vyhodnocování dopadů alokací do území (popř. jak je dopad měřen, např. Territorial Impact Assessment pro hodnocení potenciálního územního dopadu projektů/strategií/politik)?	13
3.7 Jak je řešena územní dimenze mimo integrované nástroje – existuje obdoba českého Národního dokumentu k územní dimenzi?.....	14
3.8 Jaké poznatky již existují o fungování integrovaného přístupu a jeho vyhodnocení oproti standardnímu tematickému přístupu (tedy alokování prostředků skrze klasické operační programy)?	14
4. Přehled projektových aktivit.....	15

Seznam zkratk

CLLD	Komunitně vedený místní rozvoj
EFRR	Evropský fond pro regionální rozvoj
ENFF	Evropský námořní a rybářský fond
ESF	Evropský sociální fond
ESIF	Evropské strukturální a investiční fondy
EZFRV	Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova
FS	Fond soudržnosti
IN	Integrované nástroje
ITI	Integrovaná územní investice
MAS	Místní akční skupina
OP	Operační program
ROP	Regionální operační program
ŘO	Řídící orgán
SME	Malé a střední podniky
SUD	Udržitelný městský rozvoj
ZS	Zprostředkující subjekt

Švédsko

Integrované nástroje

Ve Švédsku je CLLD podporován ve všech čtyřech fondech ESIF. V případě zapojení EFRR a ESF nejsou aktivity a projekty podpořené v rámci MAS omezené pouze na venkovské oblasti. Řídicím orgánem všech těchto programů je státní agentura Jordbruksverket. Pro koordinaci místního rozvoje na vrcholové úrovni byl zřízen společný monitorovací výbor, který sdružuje relevantní ministerstva a další aktéry ze všech tří operačních programů. Jediným operačním programem využívajícím ITI je OP Západní Švédsko. Implementace ITI se zaměřuje na město Göteborg, které ovšem není zprostředkujícím subjektem. Město Göteborg má integrovaný rozvojový plán - podle tohoto plánu jsou z operačního programu financovány celkem tři projekty.

Pozitivní aspekty

- ▶ Multifondový přístup a specifický OP pro CLLD
- ▶ Historické zkušenosti a fungující partnerství
- ▶ Budování odbornosti MAS
- ▶ Zjednodušení implementační struktury
- ▶ Flexibilita celého systému ITI
- ▶ Silné postavení města Göteborg

Negativní aspekty

- ▶ Rozdíly mezi jednotlivými fondy a čerpání EFRR a ESF
- ▶ Náročnost přípravy programového období

Klíčové aspekty integrovaných nástrojů

1

Multifondový přístup

Vytváří úspory z rozsahu pro MAS. Postupy a procesy díky tomu mohou být zjednodušeny („single entry point“ – jedno místo pro realizaci projektů ze všech čtyř fondů), se snahou sjednotit pravidla a postupy. Větší pokrytí a rozsah intervencí a rozšíření partnerství.

2

Zjednodušení implementační struktury

V předchozím období nekomunikovaly MAS přímo s ŘO, ale fungovaly tzv. Regional Boards of Administration. V současném období byla odstraněna jedna úroveň implementační struktury - to zjednodušilo jednotlivé postupy, procesy a vzájemnou komunikaci = zrychlení celé administrace.

3

Rozdíly mezi jednotlivými fondy

Při aplikaci multifondového přístupu je pro ŘO i pro jednotlivé MAS velmi náročné vnímat a pochopit rozdíly mezi jednotlivými fondy (např. v systému hodnocení, systému kontrol, pravidel publicity apod.). To způsobuje problémy s čerpáním EFRR a ESF.

4

Příprava programového období

Náročnost a zdoluhavost přípravy současného programového období, která zabrala přibližně dva roky. I nyní jsou některé postupy příliš zdoluhavé. Vše je také z pohledu MAS kontrolováno až příliš důkladně.

EVROPSKÁ UNIE
Fond soudržnosti
Operační program Technická pomoc

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Building a better
working world

1. Základní charakteristika struktury ESIF

Počet operačních programů (OP/ROP)	Počet územních celků (NUTS1/NUTS2/NUTS3)
13 (5/8)	3/8/21

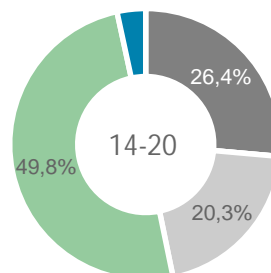
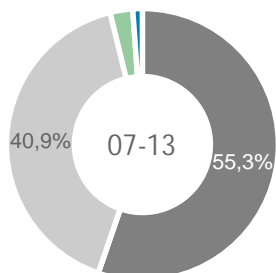
Celková plánovaná alokace (dle programovacího období a dle fondu)

Celková alokace
(mil. EUR)

14-20: 3 538

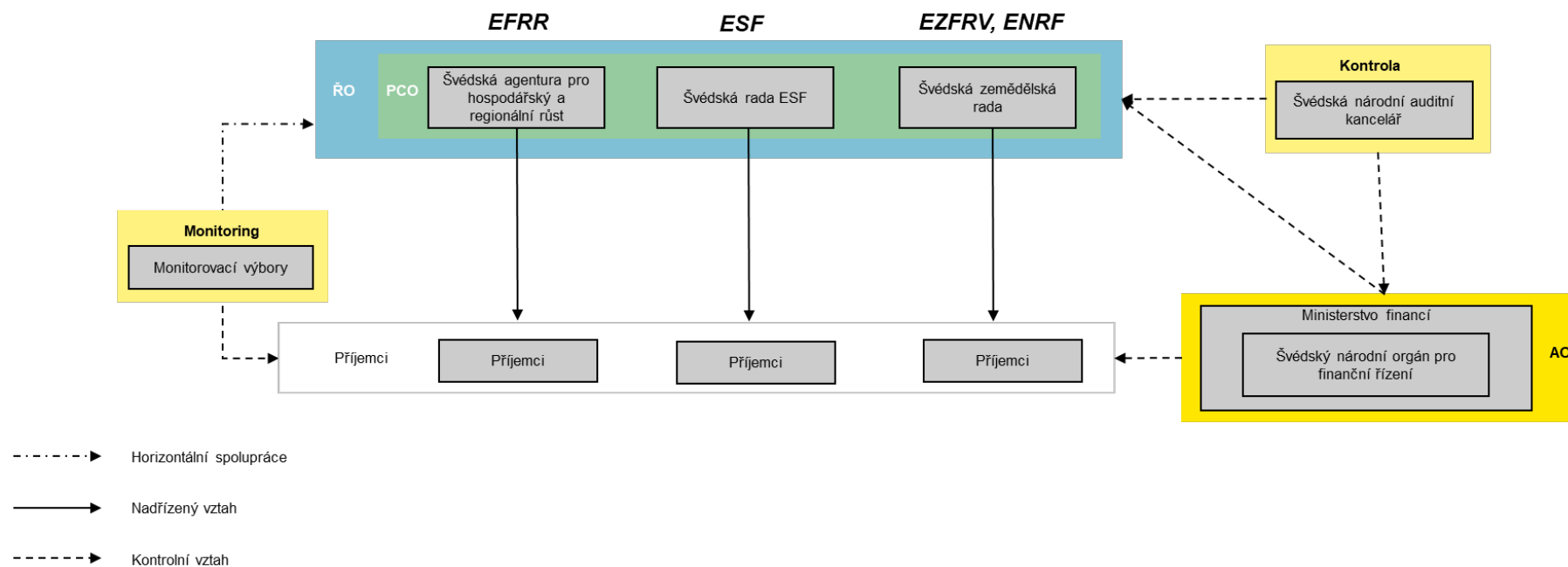
07-13: 1 606

2. Zjednodušené schéma implementační struktury

Schéma 1: Zjednodušené schéma implementační struktury

* Specifické subjekty pro výběr projektů: Partnerství strukturálních fondů (ESF), Vedoucí vládní agentury (ERDF), Krajské správní rady a vnitrostátní orgány (EZFRV, ENRF)

3. Odpovědi na evaluační otázky

- 3.1 Přes jaké orgány či aktéry k této alokaci dochází? Jak je zajištěna kvalita plánování a s tím spojená míra decentralizace tohoto strategického plánování? Jaká rizika jsou s tím spojená? Jak je v územní dimenzi uchopen a ukotven partnerský princip?

Jakým způsobem vznikají územní rozvojové strategie? Jaká je metodická podpora tvůrcům těchto strategií z národní úrovně / úrovně ŘO? Kdo tyto strategie schvaluje? Jak je monitorována a vyhodnocována jejich realizace? Jak jsou provázány na strategie na národní úrovni?

Jakým způsobem vznikají územní strategie a kdo stanovuje území?

Kdy se v jiných členských státech stává MASka MASKou, existují nějaké standardy k posouzení, které musí MAS splňovat? Jak se MAS podílí na výběru projektů?

Jak fungují města v rámci ITI, jsou vždy zprostředkujícím subjektem?

V minulém programovém období byl místní územní rozvoj podpořen v rámci programů financovaných z EZFRV a ENFF. V programu rozvoje venkova bylo podpořeno 63 oblastí metodou LEADER. V programu ENFF pak bylo podpoře 14 rybářských oblastí založených na komunitách závislých na rybolovu po celé zemi.

V současném programovém období 2014 – 2020 se Švédsko rozhodlo uplatňovat místní rozvoj formou **CLLD** ve všech čtyřech fondech ESIF (tj. EFRR, ESF, EZFRV a ENFF). Místní akční skupiny tak mají možnost zpracovat komplexní strategie se širším záběrem a také se širším zapojením různých zainteresovaných stran a partnerů. Místní akční skupiny si mají možnost zvolit, jaké aktivity a projekty budou naplňovat jejich strategie, se zapojením vhodných fondů. Každá MAS si má možnost zvolit, jestli chce zapojit jeden, dva, tři nebo všechny čtyři fondy. Nicméně jednotlivé projekty mohou být financovány vždy jen jedním fondem.

Pro efektivní řešení místních problémů je dle ŘO nutný holistický a integrovaný přístup. Místní komunity mohou podniknout konkrétní kroky, aby byl jejich (nejen hospodářský) rozvoj „inteligentnější“ a zároveň udržitelný, čímž vhodně doplňuje aktivity realizované v rámci národních nebo regionálních iniciativ. Místní aktéři mohou snadno identifikovat problémy, které jsou lokálního charakteru, ale také najít vhodné řešení. Místní aktéři mohou snadněji mobilizovat síly k řešení místních problémů.

V případě zapojení EFRR a ESF nejsou aktivity a projekty podpořené v rámci MAS omezené pouze na venkovské oblasti.

Dohoda o partnerství a příslušný operační program stanovují, že geografické vymezení oblastí provádí místní aktéři, kteří tvoří vhodnou oblast působnosti založenou na zjištěných potřebách. Celé Švédsko tak může (ale zároveň nemusí) být pokryto MAS. Projekty financované z EZFRV budou realizovány ve venkovských oblastech, mohou také být realizovány ve venkovských oblastech, které zahrnují městské oblasti až do 20 tisíc obyvatel. Prostředky v rámci EFRR a ESF mohou být využity ve všech částech země, tj. mohou zahrnovat i městské oblasti nebo části aglomerací s více než 20 tisíci obyvateli.

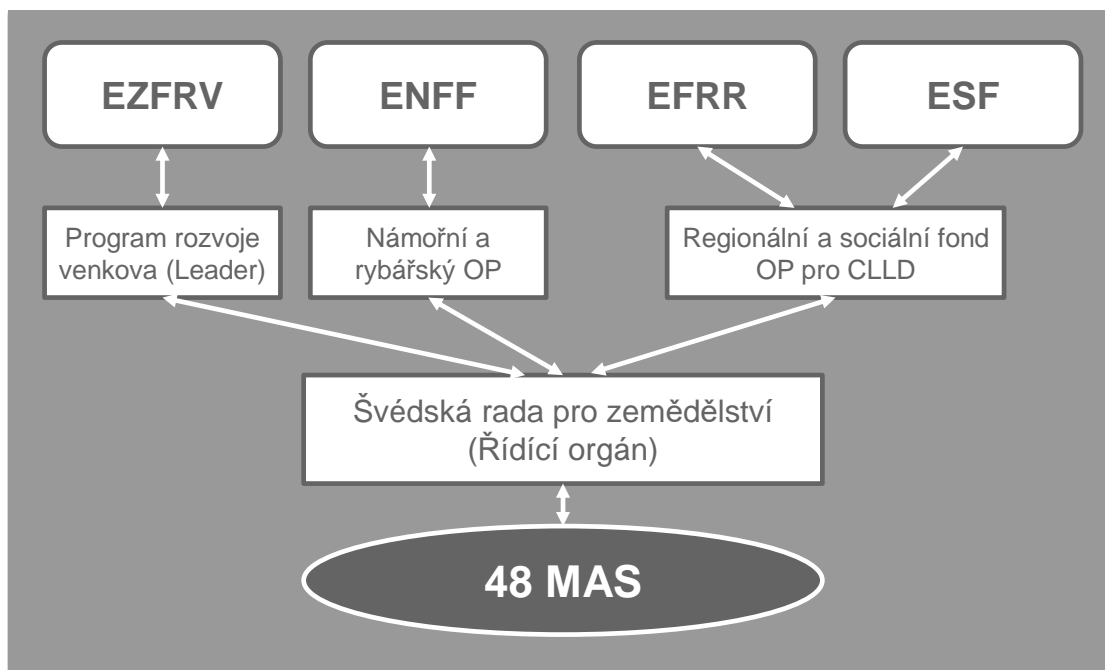
Zkušenost z programového období 2007-2013 ukazuje, že by definované oblasti měly mít nějakou správní sílu, aby fungovaly dobře. To samozřejmě pak má vliv na to, kolik by takových oblastí mohlo, respektive mělo být (při respektování pokynů stanovených Evropskou komisí definujících 10 tisíc až 150 tisíc obyvatel na jednu oblast). Při definování oblastí je však důležité zvážit, aby daná oblast byla funkční a odpovídala kontextu zvolených strategií místního rozvoje. Z tohoto důvodu bylo umožněno vytvářet oblasti s více než 150 tisíci obyvateli (také z tohoto důvodu je důležité, že aktivity podporované v rámci MAS z fondů EFRR a ESF mohou být realizovány i v městských oblastech, respektive v částích větších měst). Implementace CLLD v městských a venkovských oblastech se od sebe nijak neliší.

Při definování a následném výběru oblastí pro financování v rámci CLLD byl také důležitou okolností fakt, že některé oblasti se zkušeností s realizací metody LEADER v předchozím období se rozhodly sloučit, respektive rozšířit svoji působnost právě do městských oblastí.

Jak již bylo uvedeno, CLLD ve Švédsku je realizováno za podpory všech čtyř fondů, konkrétně pak prostřednictvím tří programů – Programu rozvoje venkova (EZFRV), Námořního a rybářského programu (ENFF) a speciálního programu Community-led local development programme with support from EFRR and ESF 2014-2020. Řídicím orgánem všech těchto programů je státní agentura Jordbruksverket (Swedish Board of Agriculture). Ta je zároveň platebním orgánem.

Schéma 2: Implementační schéma CLLD (2016)¹

Pro koordinaci místního rozvoje na vrcholové úrovni byl zřízen společný monitorovací výbor, který sdružuje relevantní ministerstva a další aktéry ze všech tří operačních programů. Předsedou výboru je zástupce vlády. Zastoupení ve společném monitorovacím výboru musí mít také monitorovací výbor Programu rozvoje venkova a monitorovací výbor OP Rybářství. Společný výbor umožňuje řešit strategii a problémy místního rozvoje z nadhledu. Potřebná rozhodnutí a případné změny týkající se jednotlivých programů schvaluje v případě EFRR a ESF programu tento společný monitorovací výbor, (který je zároveň monitorovacím výborem tohoto programu), v případě EZFRV a ENFF programů však ve výsledku vše potřebné schvalují příslušné monitorovací výbory samostatně. Celkové hodnocení realizace místního rozvoje pak je v zodpovědnosti Swedish Board of Agriculture.

Místní akční skupiny měly možnost čerpat podporu na přípravu své činnosti a zejména přípravu strategie místního rozvoje. Tuto podporu mohly MAS žádat od podzimu 2014 a mohla být využita k ustanovení MAS, mobilizaci aktérů, vypracování analýz a samotné vypracování rozvojové strategie dle požadavků ŘO / Nařízení. Podpora na přípravu byla poskytována na základě „unit costs“, které byly stanoveny mj. na základě počtu obyvatel v dané oblasti. V případě přípravy strategií zahrnujících více fondů byla podpora na tvorbu strategie financována z těchto příslušných fondů.

Zároveň realizoval ŘO řadu seminářů a vzdělávacích aktivit zaměřených na tvorbu místních rozvojových strategií. Také byla vytvořena metodická příručka.

¹ Prezentace Achieving results the CLLD way: Putting the method to work, 7. 12. 2016, Swedish Board for Agriculture (Niclas Purfürst), strana 4

Samotný výběr strategií / MAS určených k financování byl koordinován ŘO a trval přibližně rok. Do výběru byla zapojena skupina odborníků, která zpracovala počáteční hodnocení jednotlivých strategií jako podklad pro výběrovou komisi sestavenou ŘO. Hodnocení ze strany výběrové komise následně potvrzuje samotný ŘO, který formálně rozhodl o schválení rozvojové strategie a také tím přidělil příslušné rozpočtové prostředky. Dle informací poskytnutých ŘO se plánuje v dohledné době revize plnění (čerpání) rozpočtových alokací a v případě potřeby se přistoupí k úpravě rozpočtů či jednotlivých rozvojových strategií.

Každá strategie místního rozvoje musí definovat a popsat svoji oblast působnosti, žádný předepsaný minimální rozsah strategie však ze strany ŘO není. Dále musí být prokázána kompetentnost příslušné MAS, stejně jako její složení se zastoupením všech požadovaných partnerů (místních samospráv, soukromého a neziskového sektoru). Strategie místního rozvoje musí popsat, jak byla/bude vytvořena místní akční skupina. Strategie by měly také jasně uvést, jak MAS hodlá vytvářet svou organizaci (tj. jak nastaví své vnitřní procesy fungování) a jak bude pracovat s ohledem na principy rovnosti pohlaví, nediskriminaci, ochrany životního prostředí, klima, inovace a dalších horizontálních témat. Jednotlivé strategie také musí být v souladu s ostatními relevantními strategiemi regionálního i národního charakteru (což ovšem bylo posuzováno pouze vrcholově a obecně). Strategie definuje vedle svých priorit také rozpočet a plánované finanční zdroje (tj. ze kterých fondů bude financována). Dále strategie obsahuje kritéria / evaluační otázky pro výběr jednotlivých projektů.

V rámci výběru strategií k financování obdržel ŘO celkem 53 návrhů, ze kterých vybral 48 místních rozvojových strategií / MAS k financování. Důvodem pro nevybrání pěti strategií byl fakt, že tyto MAS a jejich rozpočet byl tak malý, že nedávalo smysl je podpořit z operačního programu (jejich aktivity pak jsou financovány přímo ze státního rozpočtu).

Kritériem pro rozdělení finanční alokace mezi jednotlivé MAS byl počet obyvatel dané oblasti, velikost území a hustota zalidnění.

Realizace samotných strategií pak je v zodpovědnosti jednotlivých MAS. Role ŘO je více méně formální, kdy zejména kontroluje, zda jsou jednotlivé projekty a aktivity v souladu se stanovenými pravidly a také v souladu se schválenou místní rozvojovou strategií. Zároveň však ŘO provozuje IT systém, prostřednictvím kterého jsou jednotlivé projektové žádosti podávány (tento systém je provozován pro všechny ESIF programy / projekty, není tedy vytvořený zvlášť pro CLLD). To představuje značnou podporu činnosti MAS a zároveň zajišťuje dostatečný dohled nad činností MAS ze strany ŘO.

Jednotlivé projekty pak jsou posouzeny ze strany MAS, přičemž rozhodnutí je záležitostí řídicího výboru dané MAS. Projekty následně formálně kontroluje také ŘO, ovšem pokud projekt splňuje po formální stránce všechny podmínky, tak do výběru ŘO nezasahuje a potvrzuje rozhodnutí samotné MAS. Fungování procesu výběru projektů ze strany MAS si ŘO ověřil na základě velmi důkladné kontroly prvních pěti podaných projektů.

Jednotlivé MAS mají statut neziskové organizace, jejich postavení definuje speciální zákon (viz odpověď na otázku 3.5). Splnění podmínek po předložení všech požadovaných dokumentů kontrolu a formálně potvrzuje Swedish Board of Agriculture. Každá MAS musí mít řídicí výbor složený ze třetiny ze zástupců místní samosprávy, soukromého a neziskového sektoru. MAS musí být psané stanovy a pravidla fungování, jejichž plnění je každoročně kontrolováno (MAS musí předkládat příslušné dokumenty ke kontrole).

Příklad – MAS Mittland Plus

Tato MAS realizuje výběr projektů prostřednictvím kontinuálně otevřené výzvy. V rámci ní bylo již podáno 85 žádostí, zatím jich bylo schváleno a je realizováno 48. Prioritizace a schválení jednotlivých projektů je záležitostí samotné MAS. Její představitelé se schází každé dva měsíce,

aby schválili případné nové projekty. V současné době mají vyčerpáno celkem cca 40 % z rozpočtu ve výši přibližně 143 mil. Kč.

MAS Mittland Plus vznikla na základě spojení dvou menších LEADER oblastí. Ty byly z pohledu Swedish Board of Agriculture příliš malé a proto jim bylo sděleno (relativně důrazně doporučeno), že by bylo vhodnější, kdyby se spojily.

Při formulování místní rozvojové skupiny byli zahrnuti všichni myslitelní aktéři. Byla realizována řada focus groups a pracovních setkání, a to na celém území MAS. Zahrnuta byla také regionální samospráva – i proto, že existuje regionální rozvojová strategie, s kterou je místní rozvojová strategie v souladu. Tvorba místní rozvojové strategie trvala celkem 2 roky včetně schvalování. Strategii schválil řídicí výbor nové MAS i řídicí výbory obou předchůdců (čímž definitivně stvrdili své spojení). Strategie následně byla zaslána ŘO, který ji připomínkoval a následně formálně schválil. Podpora ze strany ŘO byla oceněna, jak jejich přístup, tak i finanční prostředky umožňující profesionalizovat celý proces tvorby strategie.

V případě ITI je jediným operačním programem, který ITI používá, OP Západní Švédsko (na rozvoj městských oblastí v rámci SUD se pak zaměřují další dva regionální operační programy – Stockholm a Skåne-Blekinge z celkových osmi operačních programů).

Implementace ITI se zaměřuje na město Göteborg (jediná metropolitní oblast v oblasti západního Švédska), které ovšem není zprostředkujícím subjektem. Implementační struktura tak je jednoduchá, protože se skládá „pouze“ z Řídicího orgánu, kterým je státní agentura Tillväxtverket (Swedish Agency for Economic and Regional Growth). Tato agentura je Řídicím orgánem pro všech osm regionálních operačních programů a jednoho národního operačního programu financovaného z EFRR. Agentura je organizací zřízenou Ministerstvem podnikání a inovací.

Město Göteborg má integrovaný rozvojový plán, který vznikl ve stejné době jako samotný operační program. Při přípravě tohoto plánu byli zapojeni různí aktéři (akademická sféra, neziskové organizace, podnikatelé apod.). Do přípravy plánu byl zapojen i Řídicí orgán. Postup přípravy plánu byl definován samotným městem. Podle tohoto plánu jsou z operačního programu financovány celkem tři projekty. Realizátorem těchto projektů je město nebo jím zřízené organizace.

Integrovaný rozvojový plán definuje napříč jednotlivými sektory významná odvětví pro spolupráci, strategické partnery a oblasti spolupráce a určuje meziodvětvové projekty a činnosti zaměřené na udržitelný rozvoj měst, s jasným vztahem k obchodu a průmyslu. Obsah plánu je založen na existujících strategických dokumentech města Göteborg - Vision Älvstaden, Programu životního prostředí (Miljöprogrammet) a programu Strategie klimatu (Program Klimatstrategiskt).

Při výběru projektů v rámci vyhlášené výzvy bylo realizováno formální jednání mezi zástupci města a Řídicího orgánu. Na tomto jednání zástupci města potvrzují, zda jsou (městem vybrané) podané projekty v souladu s jejich integrovaným rozvojovým plánem, což je základní předpoklad pro jejich schválení. Řídicí orgán zároveň vyhodnocuje, zda jsou projekty v souladu se zaměřením operačního programu.

Hlavním cílem nástroje ITI v rámci operačního programu je umožnit realizaci projektů, které se v programu dotknou více než jedné prioritní osy. Jako příklad lze uvést výzkumné operace v rámci inovačních platforem, které mohou být spojeny s podnikatelskými aktivitami a mohou vést k realizaci vyvíjených udržitelných inovativních řešení v městských obvodech se specifickými socioekonomickými problémy.

3.2 Jaká témata jsou řešena v rámci územní dimenze a integrovaných nástrojů? Existují témata podporovaná výhradně přes územní dimenzi a integrované nástroje?

V rámci **CLLD** spadá podpora zejména pod tematické oblasti 8 a 9, nicméně přispívá k naplnění i ostatních tematických oblastí. Podpora je dle příslušného operačního programu zaměřena obecně na:

- ▶ podporu místního rozvoje prostřednictvím podnikání, zejména usnadněním ekonomického využívání nových myšlenek a podporou vytváření nových podniků (EFRR),
- ▶ strategie místního rozvoje pro posílení postavení jednotlivců na trhu práce a pomáhající usnadnit zaměstnatelnost a zaměstnanost osob se ztíženým přístupem na trh práce (ESF).

Zvolený příklad konkrétní MAS Mittland Plus pak podporuje konkrétněji:

- ▶ podnikání (MSP),
- ▶ sociální ekonomiku a lidské zdroje (s cílem udržet finanční zdroje v dané lokalitě),
- ▶ dostupnost v různých významech – obecně i se zaměřením na sociálně i zdravotně znevýhodněné (projekty v oblasti bydlení, dopravy, širokopásmového internetu apod.),
- ▶ uchování přírodního i kulturního dědictví (turismus, rybářství, biotopy a rezervace apod.).

Pro podporu takto širokého záběru témat jsou v rámci MAS Mittland Plus kombinovány všechny čtyři fondy (EFRR, ESF, EZFRV, ENFF).

V rámci **ITI** jsou v jediném relevantním programu OP Západní Švédsko podporována následující témata:

- ▶ spolupráce v oblasti výzkumu a inovací,
- ▶ konkurenceschopné malé a střední podniky,
- ▶ inovace pro nízkouhlíkové hospodářství.

V rámci tohoto programu pak jsou vzhledem k velikosti alokace realizovány pouze tři projekty, které jsou konkrétně zaměřeny na podporu MSP, podporu výzkumu a inovací na univerzitách a ve start-upech a na oblast „green“ economy. Tyto projekty jsou financovány čistě z EFRR. Celková alokace na ITI v rámci programu OP Západní Švédsko představuje cca 2,7 mil. EUR (4,8 % z celkové alokace programu).

Uvedená témata nejsou podporována výhradně přes územní dimenzi a integrované nástroje – mj. jsou podporována v rámci jednotlivých operačních programů i národních programů National Operational Programme ESF for investments in growth and employment 2014 – 2020 a National regional fund programme for investments in growth and jobs 2014-2020 (EFRR).

3.3 Jaké jsou faktory úspěchu a bariéry úspěšnosti alokování ESIF prostředků pouze do vybraných území a/nebo prostřednictvím IN?

Co jsou prvky umožňující úspěšnost integrovaných nástrojů nebo naopak bariéry bránící úspěšné implementaci integrovaných nástrojů?

V případě **CLLD** byly za **faktory úspěchy** označeny následující:

- ▶ **Multifondový přístup** vytváří úspory z rozsahu pro místní rozvojové oblasti, jako je marketing a komunikace (tj. aktivity je možné realizovat společně pro všechny fondy, realizuje je jeden aktér a existuje jedno kontaktní místo pro všechny fondy). Postupy a procesy také díky tomu mohou být zjednodušeny, protože vytváří „single entry point“ – jedno místo pro realizaci projektů ze všech čtyř fondů, se snahou maximálně sjednotit pravidla a postupy (což se ne vždy daří – viz níže). Multifondový přístup dále umožňuje větší pokrytí a rozsah intervencí a rozšíření partnerství (je zapojeno více různorodých aktérů) a zvýšení potenciálu synergií.
- ▶ Metoda LEADER je historicky používána. Je dobře známa i dobře vnímána.

- ▶ Ve většině MAS **dobře fungující partnerství**, která jsou základním předpokladem úspěšné implementace místních rozvojových strategií a na ně navázaných projektů.
 - ▶ Konkrétně v MAS Mittland Plus je jako výhoda uváděno, že jsou relativně malá oblast, kde se všichni navzájem znají, vedení MAS má kontakty na všechny potřebné aktéry, s kterými pravidelně komunikuje, vysvětluje CLLD / LEADER, navštěvuje území apod. (tj. „je to o lidech v území“ – nadšený a proaktivní management MAS, který dobře komunikuje v území i s ŘO je základem úspěchu).
- ▶ Předpokladem úspěchu je shoda způsobu implementace CLLD / integrovaných nástrojů na úrovni vlády a z toho vyplývající spolupráce a komunikace mezi jednotlivými relevantními ministerstvy a dalšími zainteresovanými stranami.
- ▶ Jako velmi potřebné je vnímáno také budování odbornosti na straně MAS.
- ▶ Ze strany MAS Mittland Plus byl velmi pozitivně hodnocen způsob spolupráce mezi MAS a ŘO (agenturou Jordbruksverket). Spolupráce je skutečně vnímána jako dělání věcí společně, nejde o soupeření nebo o podřízený / nadřazený vztah.
- ▶ Z tohoto pohledu se spolupráce MAS / ŘO v tomto programovém období značně zlepšila oproti tomu předcházejícímu. V období 2007 – 2013 totiž nekomunikovaly MAS přímo s ŘO, ale fungovaly tzv. Regional Boards of Administration. V současném období tedy byla odstraněna jedna úroveň implementační struktury, což zjednodušilo jak jednotlivé postupy a procesy, tak vzájemnou komunikaci. To vedlo mimo jiné ke zrychlení celé administrace.
- ▶ Zjednodušení implementace pomohl také nový IT systém, který zlepšil svoji funkcionalitu oproti tomu předchozímu a výhodou je, že vše je již řešeno elektronicky (tj. bez tištěných dokumentů). Prostřednictvím tohoto systému jsou podávány jednotlivé projektové žádosti. To představuje značnou podporu činnosti MAS a zároveň zajišťuje dostatečný dohled nad činnostmi MAS ze strany ŘO.

Mezi **nedostatky** jsou uváděny zejména:

- ▶ Při aplikaci multifondového přístupu je pro ŘO i pro jednotlivé MAS velmi náročně vnímat a pochopit rozdíly mezi jednotlivými fondy (např. v systému hodnocení, systému kontrol, pravidel publicity apod.). V případě, že daný projekt spadá svým zaměřením a aktivitami do více fondů, tak je tento projekt rozdělen do více dílčích projektů dle jednotlivých fondů.
- ▶ (Multifondový přístup aplikuje většina MAS, některé kombinují všechny čtyři fondy, většina kombinuje tři fondy a pouze několik z celkových 48 MAS používá pouze jeden fond).
- ▶ Náročnost a zdoluhavost přípravy současného programového období, která zabrala přibližně dva roky, což bylo více, než bylo původně plánováno a očekáváno. I nyní jsou některé postupy příliš zdoluhavé. Vše je také z pohledu MAS kontrolováno až příliš důkladně, respektive několikanásobně – to by stačilo na začátku implementace, ale ne když již vše relativně bez problémů běží.
- ▶ Vzhledem ke zkušenostem s implementací EZFRV nejsou problémy s tímto fondem, ale vzhledem k menší zkušenosti s implementací EFRR a ESF mají některé MAS problémy s čerpáním těchto fondů a aktuálně hrozí nesplnění pravidla N+3.
- ▶ Za občas problematickou je označována komunikace s Evropskou komisí / zástupci ENFF, kteří nedokáží zcela pochopit specifika implementace CLLD ve Švédsku. Při implementaci CLLD jsou MAS a rybářské MAS (FLAG) jednou a toutéž entitou, což dle zástupců MAS Mittland Plus způsobuje problémy, protože MAS funguje částečně odlišně než FLAG.

Hlavní **faktory úspěchu** v rámci implementace ITI:

- ▶ Flexibilita celého systému (zejména v porovnání se systémem implementace SUD v oblastech Stockholm a Skåne-Blekinge).

- ▶ Stanovení alokace na minimální hranici 5 % - dává možnost realizovat více projektů v případě zájmu ze strany města, nicméně pokud zájem nebude, tato hranice je jednoduše naplnitelná realizací tří již probíhajících projektů (zmiňovaných výše).
- ▶ Kvalitně zpracovaný integrovaný rozvojový plán, který pomohl například i zástupcům Řídícího orgánu lépe pochopit, jaké cíle a směřování město má a jaká jsou jeho očekávání od implementace operačního programu.
- ▶ Silné postavení města Göteborg, které je logicky klíčovým hráčem v oblasti. Přispěním a aktivním přístupem města bylo možné vést aktivní diskusi se všemi zainteresovanými stranami, což přispělo k tvorbě kvalitního integrovaného plánu.

Mezi **hlavními problémy** při realizaci ITI byly označeny zejména těžkosti při nastavování způsobu spolupráce a komunikace mezi Řídícím orgánem a městem Göteborg (které se ovšem vhodným nastavením podařilo vyřešit), dále některé administrativní postupy a také komplikovanost soustavy indikátorů.

Celkově je nutné poznamenat, že město Göteborg má dostatek vlastních prostředků k rozvoji, projekty realizované v rámci ITI jsou jen malou částí rozpočtu a z tohoto pohledu nejsou pro město prostředky z ESIF klíčové.

3.4 Jak neefektivněji nastavit územní dimenzi, aby nedošlo k zbytečnému administrativnímu zatížení aktérů implementační struktury ani příjemců a zároveň došlo k transparentnímu čerpání?

Jak nastavit implementaci integrovaných nástrojů, aby byla jednoduchá (respektive co nejjednodušší) a zároveň transparentní? Jde o jednoduchost a transparentnost i ze strany občana / žadatele, územních samospráv i ŘO. Jak nastavit vztah ŘO / ZS / územní samosprávy (MAS, ITI) – napojení na IT systémy, zajištění auditní stopy apod.?

Efektivita implementace byla v případě **CLLD** v současném období zajištěna následujícími hlavními faktory:

1. Zjednodušením implementační struktury odstraněním jedné úrovně (viz odpověď na otázku 3.2), čímž byla zajištěna přímá komunikace a spolupráce mezi jednotlivými MAS a ŘO – to zjednodušilo jednotlivé postupy a procesy a přispělo k celkovému zjednodušení administrace.
2. Nastavením multifondové strategie při zajištění jednoho ŘO pro všechny fondy a tím pádem i jednoho kontaktního místa pro všechny MAS společně se snahou o co největší harmonizaci všech příslušných metodik, pravidel a postupů.
3. IT podporou činnosti MAS, respektive vytvořením IT systému pro administraci projektů a projektových žádostí. Všechny žádosti ve všech MAS jsou podávány prostřednictvím jednotného IT systému. Všechny relevantní dokumenty tak jsou dostupné všem příslušným stranám na jednom místě. Prostřednictvím IT systému je také zajištěna jednodušší komunikace mezi žadatelem, MAS a ŘO. Žadatelům je také k dispozici přehledný návod a textová nápověda. Celkově je aplikace vytvořena co nejjednodušší, aby usnadnila žadatelům jejich práci, zrychlila jejich práci a zvýšila tak počet kvalitních projektových žádostí.

Také celý kontrolní a schvalovací proces žádosti je realizován elektronicky přímo v systému, což je jak efektivní, tak transparentní.

Pro další zefektivnění a zlepšení administrace územní dimenze je z pohledu ŘO třeba:

- ▶ co nejvíce sjednotit a zjednodušit administrativní postupy všech čtyř fondů;
- ▶ další rozvoj IT systému;
- ▶ zintenzivnit spolupráci s řídicími orgány dalších EFRR a ESF programů;

- ▶ podpořit vzájemné vazby mezi městskými a venkovskými oblastmi.

Pohled zástupců MAS Mittland Plus

Efektivitě implementace územní dimenze by pomohlo zjednodušení systému kontrol. V současnosti je vše kontrolováno a prověřováno několikrát z různých úrovní – to jistě bylo potřebné na začátku implementace, nyní to spíše představuje nadbytečnou administrativní zátěž.

Jistou neefektivitou je také vytváření nových informačních systémů pro každé programové období. Stávající IT systém funguje dobře a bylo by tedy vhodné jej zachovat i pro další období.

Společný IT systém pro všechny MAS provozovaný a sdílený s ŘO efektivitě napomáhá (např. žádosti a projekty je možné administrovat bez tištěných podkladů). Nicméně z pohledu MAS by byla vítána i další podpora ze strany ŘO, kdy spousta aktivit a činností administrativního charakteru by mohla být „centralizována“ a sdílena napříč všemi čtyřiceti osmi MAS

Z pohledu **ITI** je situace poměrně jednoduchá – jedná se o malou alokaci v rámci objemově malého operačního programu. V jeho rámci jsou realizovány pouze tři projekty a v současné chvíli se neočekává realizace dalších projektů. Postupy implementace tak jsou nastaveny co nejjednodušeji. V rámci OP Západní Švédsko pak město Göteborg není zprostředkujícím subjektem.

3.5 Jakým způsobem byly některé prvky územní dimenze včetně IN uplatněny či ukotveny v národní legislativě či v metodickém nastavení ESIF?

V ČR zakotveno zejména v legislativě (paragraf 18 zákona č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje) a v metodických pokynech (zejména Metodika využití integrovaných nástrojů). Jak je to řešeno v zahraničí? Jak je role MAS (případně ITI) ukotvena v legislativě? Mají ITI formu zprostředkujícího subjektu, respektive jak je právně zajištěna činnost ITI/MAS při implementaci MAS?

Legislativa upravuje existenci a postavení MAS a také postupy spojené s implementací CLLD. Tato legislativa je stručná, jasná a přehledná a pracuje se s ní dle vyjádření zástupců MAS Mittland Plus dobře. Tuto legislativu samozřejmě doplňuje řada metodických pokynů jak obecně pro ESIF, tak pro konkrétní integrované nástroje (zejména CLLD).

Nebylo zjištěno, že by podobná legislativa upravovala implementaci ITI. Jak uvádíme výše, města nemají při implementaci ITI formu zprostředkujícího subjektu – ITI je implementováno pouze v rámci jednoho regionálního OP ve městě Göteborg, a to zprostředkujícím subjektem není.

3.6 Dochází k vyhodnocování dopadů alokací do území (popř. jak je dopad měřen, např. Territorial Impact Assessment pro hodnocení potenciálního územního dopadu projektů/strategií/politik)?

Jak je vyhodnocován dopad realizace IN do území? Jaké jsou případně výsledky těchto evaluací?

V rámci **CLLD** dosud nebyly v současném programovém období vyhodnoceny dopady alokace do území. Na úrovni jednotlivých MAS jsou pravidelně (v případě Mittland Plus jednou za půl roku) vyhodnocovány jednotlivé realizované projekty, zda naplňují deklarované cíle, respektive jestli jejich realizace k nim směřuje.

Existuje evaluační plán příslušného operačního programu, do budoucna se plánuje i vyhodnocení dopadů alokací do území. Celkové hodnocení realizace místního rozvoje pak je v zodpovědnosti Swedish Board of Agriculture.

Také z pohledu **ITI** je na vyhodnocování dopadů alokace do území příliš brzo. Navíc je alokace tak malá (celkem 2,7 mil. EUR, přičemž realizovány jsou tři projekty), že samotné hodnocení dopadů nemá valného smyslu.

3.7 Jak je řešena územní dimenze mimo integrované nástroje – existuje obdoba českého Národního dokumentu k územní dimenzi?

Jak daná země podporuje územní dimenzi mimo IN? Existuje obdoba Metodické pokyny pro využití integrovaných nástrojů (MPIN) a Národního dokumentu k územní dimenzi (NDÚD)?

Místní akční skupiny vybrané pro financování z ESIF (celkem jich je 48) žádnou další podporu nedostávají. Naopak 5 MAS, které podporu z ESIF neobdržely, jsou v současnosti podporovány přímo ze státního rozpočtu.

Nebyla identifikována jiná podpora územní dimenze mimo integrované nástroje ani obdoba českého Národního dokumentu k územní dimenzi.

Z vyjádření některých respondentů také vyplynulo, že část regionů má dostatek finančních prostředků pro svůj rozvoj, proto pro ně podpora z ESIF není tak důležitá a vlastně ani do jisté míry nepotřebují podporu ze strany státu.

3.8 Jaké poznatky již existují o fungování integrovaného přístupu a jeho vyhodnocení oproti standardnímu tematickému přístupu (tedy alokování prostředků skrze klasické operační programy)?

Je aktuální nastavení integrovaných nástrojů (z hlediska nastavení procesů a implementační struktury) vhodné a efektivní (oproti jiným způsobům podpory územní dimenze)?

Způsob alokace finančních prostředků do vybraných území bez používání IN anebo za pomoci kombinace různých nástrojů.

Vzhledem k velikosti alokace na integrované nástroje i vzhledem k celkové alokaci ESIF ve Švédsku (která není nikterak vysoká v porovnání například s Českou republikou) není fungování integrovaného přístupu oproti standardnímu tematickému přístupu nijak porovnáváno. Jeho využití je realizováno zejména na základě historických zkušeností s metodou LEADER v případě CLLD a na základě bottom-up přístupu v konkrétním případě implementace ITI v západním Švédsku.

4. Přehled projektových aktivit

Celkový počet oslovených institucí

- ▶ 4

Seznam oslovených institucí

- ▶ Jordbruksverket (Swedish Board of Agriculture) – oddělení programů EU
- ▶ Jordbruksverket (Swedish Board of Agriculture) – koordinátor/ka
- ▶ Místní akční skupina Mittland Plus – exekutiva
- ▶ Tillväxtverket (Swedish Agency for Economic and Regional Growth) – exekutiva

Seznam využitých studií, analýz, evaluací a dalších relevantních dokumentů

- ▶ Develop Sweden! The EU Structural and Investment Funds in Sweden 2014–2020
- ▶ Operativt program Lokalt ledd utveckling med stöd från Regionala utvecklingsfonden och Socialfonden 2014-2020
- ▶ Operational Programme West Sweden
- ▶ Partnerskapsöverenskommelse (Dohoda o partnerství)
- ▶ Prezence Achieving results the CLLD way: Putting the method to work, 7. 12. 2016, Swedish Board for Agriculture (Niclas Purfürst)